

تأثیر سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان

الهام سوقی^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۶/۱۷ تاریخ چاپ: ۱۴۰۲/۰۹/۲۳

چکیده

هدف کلی تحقیق حاضر، بررسی تأثیر سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان می‌باشد. این تحقیق از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری آن را کلیه دانشجویان کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان به تعداد ۱۲۷۹۰ نفر تشکیل می‌دهند که براساس جدول کرجسی و مورگان (۱۹۷۰) تعداد ۳۷۵ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای برحسب جنسیت به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه سواد رسانه‌ای فلسفی (۱۳۹۳) با ۲۰ سوال، پرسش‌نامه سواد اطلاعاتی شکوهی (۱۳۹۱) با ۱۶ سوال و پرسشنامه کیفیت تجارب یادگیری نیومن (۱۹۹۰) با ۱۲ سوال استفاده شد. روایی صوری و محتوایی ابزارها به تایید متخصصان رسید و پایایی آن‌ها با استفاده از آزمون ضریب آلفای کرونباخ برای پرسش‌نامه سواد رسانه‌ای ۰/۷۹، پرسش‌نامه سواد اطلاعاتی ۰/۹۰ و پرسش‌نامه کیفیت تجارب یادگیری ۰/۸۴ محاسبه شد که از لحاظ آماری مورد تایید بود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های رگرسیون چندمتغیره و رگرسیون تک متغیره استفاده شد. نتایج نشان داد که؛ سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تأثیر مثبت و معناداری دارد. نتایج آزمون رگرسیون نشان داد که؛ سواد اطلاعاتی بیشترین تأثیر را بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دارد. همچنین ابعاد سواد رسانه‌ای (درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای، آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای، گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای، نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای، تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای) بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تأثیر مثبت و معناداری دارد. ولی از بین ابعاد سواد اطلاعاتی، سواد رایانه‌ای و سواد اینترنتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تأثیر مثبت و معناداری دارد.

واژگان کلیدی

سواد رسانه‌ای، سواد اطلاعاتی، کیفیت تجارب یادگیری، دانشجویان

^۱ کارشناس ارشد علوم تربیتی گرایش مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد گرگان، گرگان، ایران.

۱- مقدمه

سیر تحول و پیشرفت علوم و فنون در عصر حاضر شتابی روزافزون یافته است. در عرض کمتر از دو دهه شاهد تغییرات اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و تکنولوژیکی در سطحی بوده‌ایم که به روشنی می‌توان آن را انقلاب اطلاعاتی نامید (وویکنز و همکاران، ۲۰۲۲). در عصر حاضر که ارتباطات مبتنی بر اطلاعات مرزهای جغرافیایی را درنوردیده و تحولات شگرفی را در عرصه جهانی رقم زده است، رسانه در مقام ابزاری مفید می‌تواند به انسان قرن بیست و یک کمک کند تا با استفاده از آخرین دستاوردهای علمی به زندگی دلخواه، آرمانی و پربار دست یابد؛ ضمن آنکه اگر این ابزار به اشتباه و یا همراه با سوءنیت به کار گرفته شود به مانند نیرویی ویران کننده و مصیبت بار عمل می‌کند. برای اینکه بتوان در برابر رسانه‌های متکثر موجود، مخاطبی داشت که بتواند در کنار بهره‌مندی آگاهانه و فعالانه از پیام‌های رسانه‌ای، زندگی خود را در برابر چالش‌ها و پیامدهای مخرب آن محافظت نماید؛ باید مهارتی نوین آموخته شود که از آن با نام سواد رسانه‌ای یاد می‌شود (دیم ادجین تتی، ۲۰۲۲). سواد رسانه‌ای، توانایی دسترسی، تجزیه و تحلیل، ارزشیابی و تولید و برخورد فعال با پیام در انواع مختلف رسانه‌های ارتباطی است که به افراد در تبدیل شدن به متفکرانی نقاد و خالق و شهروندانی فعال کمک می‌کند (نورانی و همکاران، ۱۴۰۰). لذا در عصر تنوع رسانه‌ها و با دیجیتالی شدن شکل و محتوای آنها نظام آموزشی باید، پرورش سواد رسانه‌ای را به عنوان یکی از اهداف حوزه تربیت عمومی خود قرار دهد و مهارت دسترسی، تحلیل، ارزیابی و خلق پیام‌های رسانه‌ای در قالب‌های متنوع را به دانشجویان آموزش دهد و در کنار آن به دانشجویان یاد دهد که رسانه‌ها با وجود ظرفیت‌های متنوع برای کمک به پژوهش، فهم، خودابرازی و تعامل با دیگران باید به طور مستمر نقادانه مورد ملاحظه قرار گیرند.

در کنار سواد رسانه‌ای که آموزش آن در عصر حاضر ضروری به نظر می‌رسد، یکی دیگر از مهارت‌های که طبق نظر یونسکو^۱ از حقوق اساسی بشر محسوب می‌شود، سواد اطلاعاتی است. سواد اطلاعاتی به عنوان مجموعه‌ای از مهارت‌ها به منظور شناسایی درست منابع اطلاعاتی، دسترسی به آن‌ها و همچنین توانایی استفاده هدفمند جهت توانمندسازی فردی دانشجویان به سبب ماهیت کار و ارتباط گسترده با منابع اطلاعاتی و تکنولوژی‌های اطلاعاتی و ارتباطی است (مرادی مخلص و قلی‌پور مخلص سبزوار، ۱۴۰۱). بدین منظور دانشجویان به کسب مهارت‌های لازم در زمینه سواد اطلاعاتی به عنوان کلید یادگیری مادام‌العمر نیاز دارند. با توجه به اینکه سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی در یادگیری نقش مهمی دارند، لذا در این تحقیق تاثیر سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان مورد بررسی قرار گرفت.

۲- بیان مساله

سواد رسانه‌ای مهارتی حیاتی است برای انسان‌هایی که در قرن بیست و یکم زندگی می‌کنند، زیرا فناوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی مانند رایانه، خطوط تلفنی، شبکه‌های فیبر نوری، ماهواره‌ها و سایر وسایل ارتباطی جوامع را متحول ساخته و فهم و ادراک ما را از خود و جهان پیرامون افزایش داده است (توماسی^۲ و همکاران، ۲۰۲۳). براین اساس سواد رسانه‌ای به عنوان یکی از مهمترین پدیده‌های عصر اطلاعات مطرح شده تا مخاطب را در افزایش سطح اطلاعات و آگاهی‌ها، استفاده

1- Wuyckens et al.

2- Dame Adjin-Tetty

3- UNESCO

4- Tommasi

از رسانه‌ها با رویکردی فراتر از عادت و سرگرمی و کسب بینش و دانش الزام برای تفسیر پیام‌ها کمک نماید (علی بخشی و مصطفوی کهنگی، ۱۴۰۱). سواد رسانه‌ای توانایی ارزیابی باورهای مردم و نیز تاثیر در شکل‌گیری فرهنگ عمومی را دارد و دانشی است که کارکردهای متعددی در زندگی انسان دارد. هدف سواد رسانه‌ای، دادن قدرت کنترل برنامه‌های رسانه به افراد است. در واقع، هدف سواد رسانه‌ای این است که به مردم نشان دهد چگونه کنترل را از رسانه‌ها به خود معطوف کنند. رسانه‌ها به دنبال آگاهی دادن و هوشیارسازی مخاطبان خود هستند و مفاهیم متفاوتی را از خود انعکاس می‌دهند؛ بنابراین، تشخیص پیام نیز می‌تواند از اهداف سواد رسانه‌ها قلمداد شود (هایسینگ، ۲۰۲۳).

در نظام آموزشی ما و با توجه به هوشمندسازی دانشگاه‌ها و با توجه به این که دنیای فناوری اطلاعات مسائل آموزشی را به شدت تحت تاثیر خود قرار داده است، اهداف آموزشی سواد رسانه‌ای، آگاه‌سازی و کاهش تاثیر منفی رسانه‌ها بر عامه مخاطبان و به ویژه دانشجویان؛ مصونیت مخاطب از اخبار، آگاهی‌های رسانه‌ای و برنامه‌های سرگرم‌کننده غیرضروری و غیرمفید؛ ارتقای مهارت‌های شناختی با توجه به اطلاعات و دانش استفاده‌کننده و توسعه تفکر انتقادی، خلاقانه و موشکافانه در بین دانشجویان نسبت به محتوای رسانه‌ها می‌باشد (بنی‌هاشم و همکاران، ۱۳۹۶). لذا به نظر می‌رسد که سواد رسانه‌ای نقش مهمی بر یادگیری و همچنین کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دارند.

از طرفی جهان به سرعت دگرگون می‌شود و دانشجویان موظفند در سرتاسر عمر خود دانش خویش را روزآمد کنند؛ چرا که در عصر اطلاعات دانشجویان نه تنها به سواد عمومی اطلاعات شامل خواندن، نوشتن و حساب کردن و سواد تکنولوژی اطلاعات نیاز دارند بلکه به سواد اطلاعاتی نیز نیازمند هستند (کاشی نهنجی و همکاران، ۱۳۹۷). سواد اطلاعاتی عبارت است از قدرت دسترسی موثر به اطلاعات باارزش، آگاهی چگونگی سازمان‌دهی دانش و اطلاعات، روش‌های مختلف جستجو، توان تشخیص مشکل و شناخت موثرترین اطلاعات برای رفع آن (صادقی‌مجد و فض‌الهی‌قمشی، ۱۴۰۰). سواد اطلاعاتی وسیله‌ای است برای توانمندی فردی و این توانمندی به مهارت فرد در تحلیل و انجام تحقیقات و استقلال او در جستجوی حقیقت کمک می‌کند. سواد اطلاعاتی به فرد توانایی بحث می‌بخشد این مهارت فرد را برای یادگیری مادام‌العمر آماده می‌کند و موجب می‌شود تا افراد از موفقیت در تامین نیازهای اطلاعاتی لذت ببرند (حایدر و ساندین، ۲۰۲۲).

فرد با سواد اطلاعاتی، فردی است که توانایی تشخیص نیاز به اطلاعات را دارد و می‌تواند منابع اطلاعاتی معتبر را شناسایی و بازیابی نماید و استفاده موثری از اطلاعات بنماید و در صورت لزوم اطلاعات خود را با دیگران به اشتراک بگذارد. فرد با سواد اطلاعاتی، همواره در پی یادگیری است و برای یادگیری مادام‌العمر آماده است (هانگ، ۲۰۲۲). لذا سواد اطلاعاتی می‌تواند بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان موثر باشد.

اصطلاح کیفیت تجارب یادگیری اولین بار توسط نیومن^۱ مطرح گردید. از نظر او، کیفیت تجارب یادگیری به ادراک دانشجویان از درون داده‌های مستقیم و غیر مستقیمی که از دانشگاه خود دریافت می‌کنند، گفته می‌شود. طبق دیدگاه وی کیفیت تجارب یادگیری تحت تاثیر محتوای آموزش، منابع، انعطاف‌پذیری برنامه‌های درسی، یادگیری و کیفیت روابط استاد دانشجو می‌باشد (نیازآذری، ۱۳۹۷). به طور کلی کیفیت تجارب یادگیری می‌تواند در رشد علمی و حرفه‌ای

1- Huisinigh

2- Haider & Sundin

3- Huang

4- Neuman

دانشجویان تأثیر بسزایی داشته باشد. در این باره به دو مسأله باید توجه نمود؛ اول غنی سازی تجارب یادگیری و چگونگی ایجاد فرصت‌های یادگیری و محتوای مناسب و دوم توجه به یادگیری فعال است که بر فعالیت ذهنی دانشجویان در برخورد با چالش‌های ایجاد شده در موقعیت یادگیری اشاره دارد. لازم به ذکر است که این نوع تجارب از طریق یادگیری فعال، منجر به فراگرفتن نحوه یادگیری در دانشجویان و علاقه‌مندی آن‌ها به یادگیری همیشگی می‌شود. همچنین کیفیت تجارب یادگیری می‌تواند منجر به نتایج کوتاه مدت (پاداش درونی)، بلندمدت (موفقیت در محیط کار و آینده) و رشد فردی در زمینه‌های مختلف (از فعالیت‌های کاری گرفته تا اوقات فراغت) شود (حیاتی و همکاران، ۱۳۹۹).

۳-اهداف تحقیق

هدف اصلی:

بررسی تأثیر سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان

اهداف جزئی:

- ۱- بررسی تأثیر سواد رسانه‌ای بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان.
- ۲- بررسی تأثیر سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان.
- ۳- بررسی تأثیر ابعاد سواد رسانه‌ای بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان.
- ۴- بررسی تأثیر ابعاد سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان.

۴-متغیرهای تحقیق

۴-۱- تعاریف نظری:

- **سواد رسانه‌ای:** ابزاری برای توانمند ساختن افراد برای انجام تحلیلی انتقادی و ارزیابی رسانه‌ها در بافت اجتماعی، دسترسی به رسانه‌ها، برقراری اشکال متعدد ارتباط به شکل‌های مختلف و ایجاد موضوعی انتقادی می‌باشد (شفیعی و جوهری، ۱۳۹۹). به طور کلی سواد رسانه‌ای توانایی دستیابی، تجزیه و تحلیل، نقد، ارزیابی و ایجاد پیام‌های رسانه‌ای به گونه‌های مختلف می‌باشد (آزادی احمدآبادی و امراله، ۱۴۰۱).

- **سواد اطلاعاتی:** عبارت است از قدرت دسترسی موثر به اطلاعات باارزش، آگاهی چگونگی سازمان‌دهی دانش و اطلاعات، روش‌های مختلف جستجو، توان تشخیص مشکل و شناخت موثرترین اطلاعات برای رفع آن (صادقی‌مجد و فض‌الهی قمشی، ۱۴۰۰).

- **کیفیت تجارب یادگیری:** به ادراک دانشجویان از دروندادهای مستقیم و غیرمستقیم گفته می‌شود که از دانشکده، گروه، کلاس و به طور کلی دانشگاه کسب می‌کنند (ذاکری و مومنی مهموئی، ۱۳۹۷).

۴-۲- تعاریف عملیاتی:

- **سواد رسانه‌ای:** در این پژوهش سواد رسانه‌ای دارای ۵ بعد «درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای، آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای، گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای، نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای و تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای» است و با استفاده از پرسش‌نامه سواد رسانه‌ای فلسفی (۱۳۹۳) که دارای ۲۰ سوال می‌باشد، سنجیده می‌شود.

- **سواد اطلاعاتی:** در این پژوهش سواد اطلاعاتی دارای ۳ بعد «سواد رایانه‌ای، سواد کتابخانه‌ای و سواد اینترنتی» است و با استفاده از پرسش‌نامه سواد اطلاعاتی شکوهی (۱۳۹۱) که دارای ۱۶ سوال می‌باشد، سنجیده می‌شود.

- **کیفیت تجارب یادگیری:** در این پژوهش کیفیت تجارب یادگیری دارای ۴ بعد «منابع کتابخانه‌ای و کامپیوتری، محتوا و ارزشمندی دروس، انعطاف پذیری یادگیری و کیفیت روابط رسمی و غیر رسمی استاد- دانشجو» است و با استفاده از پرسش‌نامه کیفیت تجارب یادگیری نیومن (۱۹۹۰) که دارای ۱۲ سوال می‌باشد، سنجیده می‌شود.

۵- ادبیات و پیشینه تحقیق

تعاریف سواد رسانه‌ای

سواد رسانه‌ای مهارت و دانشی است که نوعی رابطه برد- برد بین مخاطب و رسانه برقرار می‌کند، نه یک رابطه برد- باخت، مهارتی است که به مخاطب اجازه می‌دهد و او را توانمند می‌سازد تا ارزیابی و تجزیه و تحلیل درستی از پیام داشته باشد. سواد رسانه‌ای از پیام رمزگشایی و معنایی می‌کند و در عین حال معنا سازی صورت می‌گیرد. در واقع سواد رسانه‌ای درکی متکی بر مهارت است که بر اساس آن فرد می‌تواند به سهم و بنابر میزان توانایی خود انواع رسانه و تولیدات آن را بازشناسد و از یکدیگر تفکیک و شناسایی کند (دارابی، ۱۳۹۵).

تامن^۱ موسس و رئیس مرکز آموزش‌های رسانه‌ای لوس آنجلس آمریکا سواد رسانه‌ای را توانایی تعبیر و ایجاد مفاهیم شخصی از صدها و شاید هزاران نماد آوایی و دیداری‌ای که همه روزه از طریق تلویزیون، رادیو، رایانه، روزنامه و مجله و البته پیام‌های بازرگانی دریافت می‌کنیم، تعریف کرده است (کانون^۲ و همکاران، ۲۰۲۲). بارون^۳ مدیریت چند رسانه‌ای، مدرسه زبان انگلیسی مونترال کانادا سواد رسانه‌ای را جزء مؤلفه‌های باسوادی می‌پندارد و معتقد است که امروزه افراد با سواد رسانه‌ای باید بتوانند:

- ۱- توانایی رمزگشایی، درک، ارزیابی و کار با اشکال مختلف رسانه را داشته باشند؛
 - ۲- بخوانند، ارزیابی کنند و متن، تصویر و صدا بیافرینند و یا ترکیبی از این عناصر را داشته باشند (ولیوا^۴، ۲۰۲۳).
- پاتر^۵ معتقد است سواد رسانه‌ای مجموعه‌ای از چشم‌اندازهاست که ما به طور فعالانه برای قرار گرفتن در معرض رسانه از آن بهره‌برداری می‌کنیم تا معنای پیام‌هایی را که با آنها مواجه می‌شویم تفسیر کنیم. از نظر پاتر این چشم‌انداز معرفتی از طریق آشنایی علمی با رسانه‌ها به دست می‌آید. از دیدگاه زیل^۶ (۲۰۰۲) سواد رسانه‌ای عبارت است از فهم ساختار و کارکرد پیام‌های رسانه‌ای و سازمان‌هایی که آنها را ایجاد می‌کند (دایرگارتن^۷ و همکاران، ۲۰۱۷). شکرخواه (۱۳۸۸) در زمینه سواد رسانه‌ای می‌گوید سواد رسانه‌ای یک نوع درک متکی بر مهارت است که می‌توان براساس آن انواع رسانه‌ها را از یکدیگر تمیز داد و انواع تولیدات رسانه‌ای را از یکدیگر تفکیک و شناسایی کرد (پاک طینت و همکاران، ۱۴۰۰).

اصول سواد رسانه‌ای

اصول سواد رسانه‌ای از دیدگاه خبرنگار انجمن سواد رسانه‌ای انتاریو عبارتند از:

- آموزش سواد رسانه‌ای کاری مهم و جدی است که به توانبخشی ساختار دموکراسی جامعه کمک می‌کند؛

1- Thoman

2- Cannon

3- Baron

4- Valieva

5- Potter

6- Ziel

7- Diergarten

- مفاهیم پایدار آموزش سواد رسانه‌ای، بازتابی است که از رسانه ناشی می‌شود و به صورت ویژه‌ای در آن نهفته است، اما چه بسا رسانه آن را مستقیماً منعکس نمی‌کند. رسانه یک سیستم سمبلیک و نشانه‌ای است بدون درک مبانی آن، آموزش سواد رسانه‌ای دشوار و غیرممکن است؛
- آموزش سواد رسانه‌ای یک جریان مادام‌العمر است، در نتیجه انگیزه فراگیران بایستی در اولویت باشد؛
- آموزش سواد رسانه‌ای علاوه بر تجزیه و تحلیل اطلاعات مخاطب، استقلال تفکر انتقادی را نهادینه کند؛
- آموزش سواد رسانه‌ای باید تحقیقی بوده و نباید از فرهنگی دیگر جستجو و تحمیل شود؛
- آموزش سواد رسانه‌ای باید محلی باشد؛ بر پایه موقعیت زندگی یادگیرنده طراحی شود؛
- مفاهیم کلیدی آموزش سواد رسانه‌ای بایستی بجای محتوای جایگزین، ابزارهای تحلیلی باشد؛
- در آموزش سواد رسانه‌ای محتوا در راستای دستیابی به هدف است و هدف مورد نظر توسعه سیستم تحلیل انتقادی است؛
- ارزیابی معیار سواد رسانه‌ای بر دو جنبه استوار است: توانایی فراگیران در بکارگیری تفکر انتقادی در موقعیت‌های گوناگون و جدید و بر اساس واکنش‌ها و تأثیر در انگیزه‌های فراگیران؛
- سواد رسانه‌ای تلاش می‌کند با ارائه موضوعات تأمل برانگیز و قیاسی در حوزه آموزشی، روابط بین معلم و فراگیر را تغییر دهد؛
- تأکید آموزش سواد رسانه‌ای بر توسعه آموزش قیاسی مفاهیم و موضوعات تلقی می‌شود؛
- آموزش سواد رسانه‌ای فعالانه و مشارکتی است؛
- سواد رسانه‌ای یک فرآیند آموزشی چند منظوره، بر حسب گروه و از طریق انفرادی بر اساس دسترسی به منابع و چشم‌اندازهای موجود در موضوعات متنوع است؛
- آموزش سواد رسانه‌ای یک جریان جامع و کل‌نگر در چارچوب پرورش رابطه والدین، حرفه رسانه‌ای و مشارکت با معلمین و مربیان است؛
- آموزش سواد رسانه‌ای مشتمل بر دو تفکر انتقادی و تفکر در بهره‌گیری از رسانه‌ها است؛
- آموزش سواد رسانه‌ای در چارچوب جریان تغییرات مداوم و برنامه‌ریزی طراحی شده است؛
- آموزش زیربنایی سواد رسانه‌ای یک شاخص معرفت‌شناسی تلقی می‌شود (نصیری و موسوی، ۱۴۰۰).

ضرورت آموزش سواد رسانه‌ای

- آموزش سواد رسانه‌ای به شهروندان، آشنا کردن و آموزش دادن آنان با رویکردی انتقادی در مطالعات ارتباطی و رسانه‌ای برای درک و فهم ژرف ساخت‌ها و گذر از سطح به عمق است. دونکان‌اعضو انجمن سواد رسانه‌ای کانادا، سواد رسانه‌ای را پاسخی به حل مشکلات ناشی از رسانه‌ها معرفی می‌کند. به باور او، نخستین طرح باید بخشی از واکنش‌های کلی آموزشی مدارس در برابر خشونت و سایر آسیب‌های رسانه‌ای باشد. دونکان در ضرورت این آموزش دلایل زیر را بر می‌شمرد:
- رسانه‌ها بر حیات فرهنگی و سیاسی ما سلطه دارند؛
- تقریباً همه اطلاعات جزو مواردی که آنها را به طور مستقیم تجربه می‌کنیم، رسانه‌ای شده هستند؛

- رسانه‌ها قادرند مدل‌های ارزشی و رفتاری پر قدرتی خلق کنند؛
- رسانه‌ها بدون آنکه خودآگاه را فعال کنند بر ما تأثیر می‌گذارند؛
- سواد رسانه‌ای می‌تواند مصرف رسانه‌های ما را لذت بخش‌تر کند و یک رابطه انفعالی را به رابطه‌ای فعال تبدیل کند (دارابی، ۱۳۹۵).
- بلیک^۱ هنگامی که در کارگاه آموزشی خود در زمینه سواد رسانه‌ای فعالیت می‌کرد، چند دلیل اساسی را در ضرورت سواد رسانه‌ای پیشنهاد داده است که عبارتند از:
- افراد در یک محیط میانجی شده و با واسطه زندگی می‌کنند؛
- سواد رسانه‌ای بر تفکر انتقادی شهروندان تأثیر می‌گذارد؛
- وجود سواد رسانه‌ای بخشی از حیات یا شهروند فرهیخته و تحصیل کرده است؛
- سواد رسانه‌ای مشارکت فعال را در یک محیط اشباع شده رسانه‌ای ترویج می‌دهد؛
- آموزش سواد رسانه‌ای به افراد کمک می‌کند تا فناوری‌های ارتباطی را درک و فهم کنند (نصیری و موسوی، ۱۴۰۰).
- دلایل نیاز به سواد رسانه‌ای مبتنی بر گزینش و انتخاب پیام از سوی گیرنده تلقی می‌شود، زیرا رسانه‌ها مقاصد و اهداف متنوعی را در بردارند. انجمن سواد رسانه‌ای در کانادا نکات عمده را در این خصوص چنین برشمرده است:
- ساختار رسانه‌ها: رسانه‌ها به مخاطبین مطالب و موضوعاتی را انتقال داده که تصویرگر واقعی پیام و خواسته‌های آن‌ها تلقی می‌شود.
- تفاوت برداشت از پیام‌ها: عامه، مخاطبین و مراجعین به کتابخانه‌ها دارای سن، فرهنگ، تجارب، ارزش‌ها و عقاید متنوع و گوناگون بوده و طبیعی است از مشاهده موضوعات در وب سایت‌ها، کتاب‌ها و رسانه‌های دیداری برداشت‌های گوناگون داشته باشند.
- منافع تجاری رسانه‌ها: بیشتر رسانه‌ها و از آن جمله رسانه‌های عمومی برداشت‌های تجاری از تولیدات داشته که به هر صورت در پیام‌های آن‌ها نهفته است.
- دیدگاه ایدئولوژیک و ارزشی رسانه‌ها: تولیدات هر رسانه مبتنی را در آن‌ها تبیین کند بر پیام‌هایی است که در اندیشه، افکار و عقاید آن‌ها جاری است و تجزیه و تحلیل موضوعات آن‌ها می‌تواند نفوذ این مطالب را از نظر اجتماعی و سیاسی مورد توجه قرار دهد.
- زبان، شیوه و تکنیک رسانه‌ها: هر رسانه خالق تکنیک، شیوه، ساختار واژگان و رموز خاصی است که در ارائه آثار آن جاری است، ارتباط با اینگونه فرستندگان به نحو بارز و طبیعی می‌تواند بر شناخت آن‌ها مؤثر واقع شود.
- مفهوم تجاری، اجتماعی و سیاسی رسانه‌ها: طبیعت و زندگی اجتماعی برای هر روزنامه، مجله و وب‌سایت مستلزم انتقال مفاهیم خاص از ابعاد و ارزش‌های تجاری، اجتماعی و سیاسی آن‌ها قلمداد می‌شود.
- ارتباط شکل و محتوا در هر رسانه با یکدیگر: از آنجا که مک لوهان استدلال کرده «رسانه پیام است» طبیعی است که رسانه‌های مختلف تأثیرات متفاوتی را بر مخاطب اعمال می‌کنند (حکیم‌زاده، ۱۳۹۷).
- بنابراین نیاز به سواد رسانه‌ای مبتنی بر تجزیه و تحلیل محتوای رسانه‌ها از سوی گیرندگان تلقی می‌شود.

اهمیت آموزش سواد رسانه‌ای

اهمیت آموزش سواد رسانه‌ای به شهروندان در عصر جهانی شدن از دیدگاه صاحب‌نظران ارتباطات:

۱- تاثیر رسانه‌ها بر فرایند دموکراتیک جامعه: در فرهنگ رسانه‌ای جهانی، افراد به دو مهارت نیاز دارند تا بتوانند شهروندان دموکراتیک باشند. این دو مهارت شامل: تفکر انتقادی و بیان عقاید شخصی می‌باشد. سواد رسانه‌ای این دو مهارت هسته‌ای را دربردارد. سواد رسانه‌ای شهروندان جهانی را قادر می‌سازد که مطالب رسانه‌ای را دسته بندی و تفکیک کرده، فهم، درک، مشارکت و تبادل نظر در مباحث عمومی داشته و در نهایت تصمیمات مهمی را به عنوان مثال در پای صندوق‌های رأی بگیرند.

۲- استفاده بسیار زیاد از رسانه: چه وقت یک شخص به بازی‌های ویدیویی، تلویزیون، موسیقی پاپ، رادیو، روزنامه‌ها، مجلات، بیل‌بردها و اینترنت و حتی تی‌شرت‌ها! توجه می‌کند؟ ما در یک روز بیشتر در معرض پیام‌های رسانه‌ای هستیم تا زمانی که پدران ما و پدربزرگ‌هایمان در یک سال با پیام‌های رسانه‌ای مواجه بوده‌اند. سواد رسانه‌ای به ما مهارت‌هایی را آموزش می‌دهد که احتیاج داریم تا ایمن‌تر از دریای تصاویر و پیام‌ها در طول زندگی‌مان بگذریم.

۳- تاثیر رسانه بر شکل دهی ادراک، عقاید و طرز فکر: زمانی که دامنه دانش و مطالعات‌مان پیرامون تاثیرگذاری رسانه‌ها محدود و ناچیز است واضح است که تجربیات رسانه‌ای تاثیر مهمی بر نحوه درک ما، تحلیل ما، عملکرد ما و نوع نگرش ما از زندگی دارد. آموزش رسانه‌ای می‌تواند در درک این تاثیرات به ما کمک کند تا به این تاثیرات وابسته نشده و آنها را مهار کنیم پیش از آنکه مغلوب‌شان شویم.

۴- اهمیت روزافزون اطلاعات و ارتباطات تصویری: در حالی که زندگی ما تحت تاثیر تصاویر دیداری از لوگو و بیل‌بردها به اندازه ساختمان گرفته تا وب سایت‌های اینترنتی اما متأسفانه هنوز در مدارس ما جزوه چاپی تدریس می‌شود. از آنجایی که ما در دنیای چندرسانه‌ای زندگی می‌کنیم، ضرورت دارد تا تغییر اساسی در آموزش جزوه‌های سنتی صورت گیرد و یادگیری نحوه خواندن لایه‌های مختلف اطلاعات بر اساس تصاویر، مورد استفاده قرار گیرد.

۵- اهمیت اطلاعات در جامعه و ضرورت یادگیری درازمدت: پردازش اطلاعات و خدمات اطلاعاتی هسته اصلی بهره‌وری هر ملتی را تشکیل می‌دهد اما رشد صنایع رسانه‌ای جهانی، وجود صداهای مستقل و تصاویر متفاوت را به چالش می‌کشد. آموزش رسانه‌ای می‌تواند هم به شهروندان کمک کند تا بدانند که روند تولید اطلاعات به چه صورت است و این مطالب چطور عقایدشان را تحت تاثیر قرار داده و دگرگون می‌نماید. با توجه به این که فن‌آوری‌ها و تکنولوژی‌های ارتباطی و رسانه‌ای دائماً در حال تغییر و توقف ناپذیر هستند، این یادگیری باید مادام‌العمر باشد (نصیری و همکاران، ۱۳۹۱).

اهداف آموزشی سواد رسانه‌ای

سواد رسانه‌ای هدف‌هایی برای مخاطبین در بر دارد؛ از میثاق رسانه‌های مختلف آگاهی داشته و به مخاطب شایستگی دریافت اطلاعاتی را آموزش می‌دهد. در این عرصه مخاطب درخواست یافت که چگونه از صدا و موسیقی و جلوه‌های ویژه برای القاء فضا و معنا بهره جوید. هدف سواد رسانه‌ای تشخیص پیام از رسانه‌های متنوعی است که تأثیرات و مفاهیم متفاوتی از خود به جای گذاشته و قصد هوشیارسازی مخاطب را دنبال می‌کند. در حالی که از سوی دانشمندان اطلاع رسانی به اضافه بار اطلاعاتی در دوره معاصر اشاره می‌شود، هدف اصلی سواد رسانه‌ای آن است که مهارت پایه سازماندهی اطلاعاتی را به مخاطب انتقال دهد، به نحوی که اطلاعات و آگاهی دریافتی طبقه بندی شده و از این طریق

توانایی رویارویی با بمباران اطلاعاتی را داشته باشیم. در حقیقت سواد رسانه‌ای محدودیت ساخت اطلاعاتی و دانش انسان را در برخورد با رسانه‌ها معنا بخشیده، به قسمی که انسان هوشمندانه نسبت به روزنامه، مجله، کتاب و رسانه‌های دیداری شنیداری هوشمندانه رفتار کرده و به راحتی تسلیم امواج الکترونیکی نشود (حکیم‌زاده، ۱۳۹۷).

مهمترین اهداف آموزشی سواد رسانه‌ای عبارتند از:

- آگاه سازی و کاهش تاثیر منفی رسانه‌ها بر عامه مخاطبان و به ویژه دانش آموزان و دانشجویان؛
- مصونیت مخاطب از اخبار، آگهی‌های رسانه‌ای و برنامه‌های سرگرم کننده غیرضروری و غیرمفید؛
- ارتقای مهارت‌های شناختی با توجه به اطلاعات و دانش استفاده کننده؛
- توسعه تفکر انتقادی، خلاقانه و موشکافانه در بین دانش آموزان و دانشجویان نسبت به محتوای رسانه‌ها؛
- شناخت اشکال بصری ارتباطات در کنار مهارت‌های خواندن، نوشتن و شنیدن (بنی‌هاشم و همکاران، ۱۳۹۶).

ابعاد سواد اطلاعاتی

- انجمن کتابداری آمریکا، ابعاد سواد اطلاعاتی را شامل موارد زیر می‌داند:
- تشخیص نیازهای اطلاعاتی: شامل تعریف اطلاعات و نیازهای اطلاعاتی، شناخت حوزه موضوعی کارکرد و اولویت - بندی نیازهای اطلاعاتی است.
 - مکان یابی اطلاعات: شامل شناسایی منابع اطلاعاتی مورد نیاز، نحوه استفاده از منابع اطلاعاتی و استراتژی جستجو (سواد رایانه‌ای) است.
 - ارزیابی اطلاعات: شامل تجزیه و تحلیل نتایج جستجو و اولویت بندی این نتایج است.
 - استفاده موثر از اطلاعات: شامل کاربردی کردن اطلاعات و اندازه گیری میزان تاثیر اطلاعات است (نیک‌پور و همکاران، ۱۳۹۱).

جنبه‌های سواد اطلاعاتی

- از دیدگاه کونگ (۲۰۰۷)، سواد اطلاعاتی دارای چهار جنبه است که عبارتند از:
- ۱- جنبه شناختی: این جنبه سواد اطلاعاتی متوجه توانایی پردازش اطلاعات برای تصمیم‌گیری و حل مسئله است و توانایی‌های شناخت نیاز سواد اطلاعاتی، توانایی شناخت اطلاعات مورد نیاز، سازماندهی اطلاعات ثمربخش و استفاده از اطلاعات برای تصمیم‌گیری و حل مسئله را در برمی‌گیرد.
 - ۲- جنبه فراشناختی: این جنبه سواد اطلاعاتی متوجه توانایی پردازش، بازیابی اطلاعات است و توانایی برنامه‌ریزی و تنظیم فرایند پرس و جو و تشخیص ماهیت تعاملی، بر فرایند اطلاعات را در برمی‌گیرد.
 - ۳- جنبه عاطفی: این جنبه سواد اطلاعاتی متوجه ظرفیت درک و لذت از فرایند پرس‌وجو است و توانایی تشخیص اهمیت مهارت‌های پردازش اطلاعات و مفهوم آزادی و دسترسی به اطلاعات را پوشش می‌دهد.

۴- جنبه فرهنگی-اجتماعی: این جنبه سواد اطلاعاتی متوجه آشناسازی افراد به مسئولیت اجتماعی استفاده از اطلاعات در یادگیری فردی و اجتماعی‌شان و توانایی تشخیص اهمیت آزادی انتقال اطلاعات و دانش را در خود جای می‌دهد (کالتاوانیچ و همکاران، ۲۰۱۵).

جنبه‌های شناختی و فراشناختی سواد اطلاعاتی مربوط به دانش پردازش اطلاعات است و جنبه‌های عاطفی و فرهنگی-اجتماعی گرایش به سمت پردازش اطلاعات را مطمح نظر قرار می‌دهد (جونز-جانگ و همکاران، ۲۰۲۱).

مزایای سواد اطلاعاتی

تسلط به سواد اطلاعاتی به معنای واقعی آن می‌تواند بستر لازم برای توانمندسازی پژوهشگران در برنامه‌ریزی بهتر برای مدیریت فرآیند پژوهش و دسترسی به اطلاعات مناسب برای هر مرحله از کار و نهایتاً تولید دانش جدید را به وجود آورد. ایجاد انگیزه و جرات دست زدن به فعالیت‌های پژوهشی از دیگر مزایای سواد اطلاعاتی است و با اطمینان می‌توان گفت که بین سطح سواد اطلاعاتی در یک جامعه و میزان رشد دانش در آن جامعه رابطه مستقیم وجود دارد. فرآیند فعالیت‌های ذهنی یک پژوهشگر در جریان انجام یک پژوهش به طور دائم با اطلاعات، چالش برای دسترسی موثر به آن و نیز پردازش آن در گیر است. به همین منظور می‌توان آموزش مهارت‌های گوناگون اطلاع‌یابی و مهارت‌های تکمیلی همچون تفکر تحلیلی و انتقادی را در سر فصل درس روش تحقیق گنجانید؛ به عبارت دیگر، می‌توان در هر مرحله از روش تحقیق، به مهارت‌های سواد اطلاعاتی که در آن مرحله کاربرد دارد توجه کرد و آن را به منزله یکی از ارکان عمده در مراحل متوالی فرآیند پژوهش برجسته کرد (تاج‌الدینی و همکاران، ۱۴۰۱).

عوامل موثر بر اهمیت سواد اطلاعاتی

مهم‌ترین عواملی را که در سال‌های اخیر بر اهمیت سواد اطلاعاتی افزوده است، عبارتند از:

- گسترش روز افزون فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی و پیوند مستمر آنها با زندگی روزمره افراد؛
- توسعه آموزش عالی بویژه در مقاطع تحصیلات تکمیلی و تنوع دانشجویان و دوره‌های آموزشی؛
- تغییر در شیوه‌ها و رویکردهای آموزشی و توجه به جایگاه تفکر انتقادی در آموزش؛
- تخصصی‌تر شدن زمینه‌های مطالعاتی و تحقیقاتی در همه رشته‌های علمی؛
- انفجار اطلاعات، آلودگی اطلاعات و ضرورت استخراج منابع مناسب و معتبر؛
- گسترش دوره‌های آموزش از راه دور و محبوبیت آن در میان طبقات جامعه؛
- افزایش تنوع در موضوع‌ها و شکل منابع اطلاعاتی؛
- آشفته‌گی موجود در سازماندهی و اعتبار منابع الکترونیکی دسترس پذیر از اینترنت؛
- توجه بیشتر به ضرورت آموزش همگانی و آموزش مادام‌العمر؛
- نیاز به همگامی با پیشرفت‌های برق آسای فناوری (پریخ، ۱۳۹۶).

مهارت‌های سواد اطلاعاتی

انجمن کتابخانه‌های آموزشگاهی، دانشگاهی و ملی انگلستان (اسکانل) در سال ۱۹۹۹ مدلی برای تبیین مفهوم سواد اطلاعاتی ارائه کرد که گستره‌ای عام داشت. این مدل از هفت مهارت تشکیل شده و نشان می‌دهد که افرادی برخوردار از سواد اطلاعاتی خواهند بود که خود را به این مهارت‌ها مجهز سازند. این مهارت‌ها عبارتند از:

- ۱- توانایی در تشخیص نیاز اطلاعاتی نخستین مهارت در این زمینه است. چرا که در فرایند اطلاع‌یابی ابتدا فرد باید نیاز به کسب اطلاعات را احساس کند تا گام‌های بعدی را بردارد.
- ۲- مهارت دوم، توانایی وی در شناسایی روش‌های پاسخگویی به این نیاز است. این مرحله شامل شناخت منابع اطلاعاتی مناسب اعم از آثار چاپی و الکترونیکی و گزینش مناسب‌ترین آن‌هاست.
- ۳- مهارت سوم مربوط به توانایی در تدوین راهبردهای لازم برای جستجو در منابع برگزیده است. این مهارت خود مستلزم کسب آگاهی لازم نسبت به ساختار پایگاه‌های اطلاعاتی و سایر منابع مرجع خواهد بود.
- ۴- مهارت چهارم شامل مهارت در جستجو و بازیابی اطلاعات است و استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی و استفاده بهینه از خدماتی نظیر نمایه‌سازی، چکیده‌نویسی، نمایه‌های استنادی و خدمات آگاهی‌رسانی جاری را در بر می‌گیرد.
- ۵- مهارت پنجم مربوط به ارزیابی و مقایسه میزان اعتبار اطلاعات به دست آمده از منابع مختلف است. چرا که افراد برخوردار از سواد اطلاعاتی می‌توانند بر اساس معیارهای مشخصی میزان وثوق و اعتبار منابع را ارزیابی کنند.
- ۶- مهارت ششم مربوط به مهارت در سازماندهی و کاربرد بهینه اطلاعات بازیابی شده است. موفقیت در این زمینه خود مستلزم آگاهی از روش‌های مرسوم استناد دهی و رعایت اصولی قانونی مثل حقوق پدیدآورندگان است.
- ۷- مهارت هفتم توانایی ترکیب اطلاعات به دست آمده و برقراری پیوند با دانسته‌های قبلی است که می‌تواند منجر به تولید دانش جدید شود (میرحسینی و شعبانی، ۱۳۹۳).

استانداردهای سواد اطلاعاتی برای آموزش عالی

انجمن کتابخانه‌های آموزشگاهی و پژوهشی آمریکا در سال ۲۰۰۰ استانداردهای سواد اطلاعاتی برای آموزش عالی را منتشر کرد. این استانداردها شامل پنج بخش اصلی است و در هر یک شاخص‌های لازم و برونداد مورد انتظار معرفی شده است. عناصر موجود در این استانداردها می‌توانند چارچوب نظری مناسبی برای متولیان برنامه‌های درسی فراهم آورند. این عناصر می‌توانند به شیوه‌های گوناگون در برنامه‌های درسی سطوح مختلف لحاظ شوند.

استاندارد اول: تشخیص نیاز اطلاعاتی

۱- دانشجو با سواد اطلاعاتی نیاز اطلاعاتی خود را مشخص می‌کند. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:

- با شرکت در بحث‌های کلاسی، مصاحبت با همکلاسی‌های خود و همچنین بحث‌های الکترونیکی موضوع تحقیق خود را مشخص و اطلاعات مورد نیاز خود را شناسایی و مشخص می‌کند.
- مسئله مورد پژوهش را مشخص و سؤال‌های پژوهش را تنظیم می‌کند.
- منابع عمومی اطلاعات را کشف می‌کند.
- نیاز اطلاعاتی تحقیق را تعریف و اصلاح می‌کند (مدیریت اطلاعات).

- برای اطلاعات مورد نیاز مفاهیم اصلی و واژه‌های کلیدی مشخص می‌کند.
- تشخیص می‌دهد که اطلاعات موجود می‌تواند با تجربیات قبلی ترکیب شود؛ و یا براساس تجربیات قبلی تحلیل شود تا اطلاعات جدیدی ساخته شود.
- ۲- دانشجو با سواد اطلاعاتی، انواع منابع اطلاعاتی را با فرمت‌های گوناگون مشخص و استفاده می‌کند. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:
 - چگونگی تهیه، سازماندهی و توزیع اطلاعات رسمی و غیررسمی را می‌شناسد.
 - ارزش و تفاوت‌های بالقوه منابع اطلاعاتی را در رسانه‌های گوناگون (برای مثال: چندرسانه‌ای‌ها، پایگاه داده، سایت‌ها، مجموعه داده‌ها، وسایل سمعی و بصری و کتاب) مشخص می‌کند.
 - هدف و مخاطبین منابع بالقوه را شناسایی می‌کند.
 - بین منابع اولیه و ثانویه تفاوت قایل می‌شود.
- ۳- دانشجو با سواد اطلاعاتی باید هزینه‌ها و فواید حاصل از اطلاعات مورد نیاز را در نظر بگیرد. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:
 - قابلیت دسترسی به اطلاعات مورد نیاز را مشخص می‌سازد و راهبردهای دستیابی به اطلاعات را تعیین می‌کند.
 - امکان دستیابی به مهارت و یا زبان جدید را برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز در نظر می‌گیرد.
 - برای دستیابی به اطلاعات مورد نیاز، زمان و برنامه مشخصی را در نظر می‌گیرد.
- ۴- دانشجو با سواد اطلاعاتی، ماهیت و وسعت اطلاعات مورد نیاز را مورد ارزشیابی مجدد قرار دهد. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:
 - اطلاعات اولیه مورد نیاز را برای تجدیدنظر، ویرایش و دوباره سازی مجدداً مرور می‌کند.
 - ملاک‌ها را برای اتخاذ تصمیم پیرامون انتخاب اطلاعات مشخص می‌کند (پریخ، ۱۳۹۶).

استاندارد دوم: دسترسی موثر به اطلاعات مورد نیاز

- ۱- دانشجو با سواد اطلاعاتی، مناسب‌ترین روش‌های جستجو و نظام‌های بازیابی اطلاعات را برای دستیابی به اطلاعات مورد نیاز انتخاب می‌کند. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:
 - روش‌های مناسب جستجو را شناسایی می‌کند (برای مثال، روش‌های زمینه یاب، شبیه سازی، تجارب آزمایشگاهی).
 - فایده‌ها و قابلیت کاربرد روش‌های گوناگون جستجو را پیدا می‌کند.
 - وسعت، محتوا و سازماندهی نظام‌های بازیابی اطلاعات را جستجو می‌کند.
 - مؤثرترین و کارآمدترین شیوه‌های دستیابی به اطلاعات را از میان روش‌های جستجو و یا نظام‌های بازیابی اطلاعات انتخاب می‌کند.
- ۲- دانشجو با سواد اطلاعاتی، راهبردهایی برای طرح جستجو انتخاب و آن‌ها را اجرا می‌کند. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:
 - طرحی برای جستجوی متناسب با روش تحقیق (روش جستجو) می‌پروراند.
 - کلیدواژه‌ها، مترادف‌ها و کلمات مناسب را برای جستجوی اطلاعات شناسایی می‌کند.
 - لغات کنترل شده خاص آن رشته و یا منبع اطلاعاتی را انتخاب می‌کند.

- راهبرد جستجو را با استفاده از فرمان‌های مناسب نظام بازیابی اطلاعات انتخاب می‌کند (برای مثال، عمل کننده‌های بول، اختصار کلمات و واژه‌ها، موتورهای جستجوگر، سازمان دهنده‌های داخلی نظیر شاخص‌ها برای کتاب).
 - راهبرد جستجو را در نظام‌های گوناگون بازیابی اطلاعات با تنوع واسطه‌ای کاربران و موتورهای گوناگون جستجو و همچنین استفاده از فرمان به زبان‌ها، پروتکل‌ها و پارامترهای گوناگون اجرا می‌کند.
 - در هنگام جستجو، پروتکل‌های جستجوگر مناسب با رشته را به کار می‌گیرد.
 - ۳- دانشجو با سواد اطلاعاتی، اطلاعات را از شبکه اینترنت و یا منابع دیگر بازیابی می‌کند. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:
 - نظام‌های گوناگون جستجو را در فرمت‌های گوناگون بازیابی می‌کند.
 - طرح‌ها و نظام‌های طبقه‌بندی گوناگون را برای استقرار منابع اطلاعاتی در داخل کتابخانه یا برای شناسایی سایت‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی به کار می‌گیرد (برای مثال، نظام‌های سرشناسه و یا نظام‌های شماره گذاری)
 - سرویس‌های اینترنتی ویژه و یا سرویس‌های شخصی موجود در مؤسسه را برای بازیابی اطلاعات مورد نیاز به کار می‌گیرد (برای مثال، امانت بین کتابخانه‌ای/ تحویل اسناد توسط مؤسسات حرفه‌ای، مؤسسات تحقیقاتی و متخصصان پژوهش در جامعه).
 - روش‌های گوناگون پژوهش نظیر پیمایش، نامه، مصاحبه و روش‌های دیگر جمع‌آوری اطلاعات را به کار می‌برد.
 - ۴- در هنگام نیاز، دانشجو با سواد اطلاعاتی راهبردهای جستجو را اصلاح می‌کند. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:
 - کمیت، کیفیت و تناسب نتایج جستجو را مورد سنجش و ارزشیابی قرار می‌دهد تا ببیند که آیا نظام‌های بازیابی اطلاعات در اشکال گوناگون با روش‌های متفاوت جستجو می‌تواند به کار گرفته شود.
 - شکاف‌ها را در اطلاعات بازیابی شده شناسایی می‌کند تا تعیین کند که آیا راهبرد جستجو باید مورد تجدیدنظر و ویرایش قرار بگیرد.
 - جستجو را با راهبردهای تجدیدنظر شده تکرار می‌کند.
 - ۵- دانشجو با سواد اطلاعاتی، اطلاعات را از منابع مربوطه استخراج، ثبت و مدیریت می‌کند. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:
 - از میان فناوری‌های گوناگون، مناسب‌ترین آن‌ها را برای استخراج اطلاعات انتخاب می‌کند (برای مثال، کپی کردن و چسباندن، نرم‌افزارهایی که کار فتوکپی را انجام می‌دهد، اسکنر، وسایل سمعی و بصری، یا وسایل برای کشف).
 - نظامی را برای سازماندهی اطلاعات ایجاد می‌کند.
 - منابعی که اطلاعات از آن‌ها نقل شده یادداشت می‌کند تا در آینده به عنوان مأخذ از آن‌ها استفاده کند.
 - فناوری‌های گوناگون را برای مدیریت اطلاعات انتخاب شده به کار می‌برد (تاج‌الدینی و همکاران، ۱۴۰۱).
- استاندارد سوم: معیارهای بررسی و ارزیابی منابع اطلاعاتی**
- ۱- دانشجو با سواد اطلاعاتی، عقاید اصلی جمع‌آوری شده از منابع گوناگون را خلاصه می‌کند. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:
 - متون را می‌خواند و عقاید اصلی را انتخاب می‌کند.

- مفاهیم موجود در متن را تفسیر کرده و به زبان خود آن‌ها را بیان می‌کند.
- نقل قول‌های مستقیم را کلمه به کلمه نقل می‌کند.
- ۲- دانشجو با سواد اطلاعاتی ملاک‌هایی را برای ارزشیابی اطلاعات و منابع آن‌ها به کار می‌برد. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:
 - به منظور مشخص آردن اعتبار، ثبات، صحت، دقت و زمان انقضای اطلاعات، منابع آن‌ها مورد بررسی و مقایسه قرار می‌گیرد.
 - ساختار، منطق استدلال‌های ارائه شده و یا روش‌ها را تجزیه و تحلیل می‌کند.
 - تعصب، خدعه و حيله، یا دستکاری اطلاعات را تشخیص می‌دهد.
 - زمینه‌های فرهنگی، فیزیکی که اطلاعات در آن‌ها ساخته شده را می‌شناسد و تأثیر زمینه را در تفسیر اطلاعات می‌فهمد.
- ۳- دانشجو با سواد اطلاعاتی، عقاید اصلی را با هم ترکیب می‌کند تا مفهوم جدیدی را بسازد. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:
 - ارتباط بین مفاهیم را می‌شناسد و آن‌ها را براساس شواهد و مستندات با هم ترکیب می‌کند.
 - فرضیات جدیدی را که به اطلاعات اضافه نیاز دارند مطرح می‌کند.
 - رایانه و فناوری‌های دیگر را به کار می‌برد (برای مثال، صفحه گسترده‌ها، پایگاه داده‌ها، چند رسانه‌ای‌ها و وسایل سمعی و بصری).
- ۴- دانشجو با سواد اطلاعاتی، دانش جدید را با دانش قبلی مقایسه می‌کند تا به تناقض‌ها، ارزش‌های افزایش یافته و یا دیگر ویژگی‌های اطلاعات پی ببرد. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:
 - مشخص می‌کند که آیا اطلاعات موجود برای تحقیق کافی است و یا به اطلاعات دیگری هم نیاز می‌باشد.
 - ملاک‌هایی را به کار می‌برد تا تعیین کند که آیا اطلاعات موجود اطلاعاتی که از سایر منابع به دست آمده است را نقض یا اثبات می‌کند.
 - براساس اطلاعات جمع آوری شده به نتیجه گیری می‌پردازد.
 - نظریه‌ها و تئوری‌ها را با تکنیک‌های مناسب موضوع آزمایش می‌کند (به صورت تجربی و یا شبیه سازی).
 - دقت و صحت احتمالی را با در نظر گرفتن منابع اطلاعات، محدودیت‌های ابزار و راهبردهای جمع آوری اطلاعات و همچنین مستدل بودن نتایج می‌سنجد.
 - دانش جدید را با دانش قبلی تلفیق می‌کند.
 - اطلاعاتی را که دال بر وجود شواهد و مدارک برای موضوع هستند را انتخاب می‌کند.
- ۵- دانشجو با سواد اطلاعاتی مشخص می‌کند که آیا دانش جدید تأثیری روی نظام ارزشی فرد دارد و سعی در تطبیق و رفع تفاوت‌ها دارد. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:
 - نقطه نظرات متفاوت را در ادبیات تحقیق کشف می‌کند.
 - تصمیم می‌گیرد که نقطه نظرات متفاوت را رد کند و یا آن‌ها را بپذیرد.
- ۶- دانشجو با سواد اطلاعاتی، درک و تفسیر اطلاعات را از طریق گفتمان با دیگر افراد، با متخصصان موضوع، با افراد تجربه دار و استادکاران اعتبار می‌بخشد. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:

- در بحث‌های کلاسی و مباحثات دیگر شرکت می‌کند.
- در کلاس‌های درس الکترونیکی شرکت می‌کند و بحث و گفت‌وگو پیرامون موضوع را در این کلاس‌ها تشویق می‌کند.
- نظرات متخصصان را از روش‌های گوناگون پیدا می‌کند (برای مثال، مصاحبه با آن‌ها و یا از طریق گروه‌های بحث الکترونیکی).

۷- دانشجو با سواد اطلاعاتی، مشخص می‌کند که آیا تحقیق اولیه باید مورد تجدیدنظر واقع شود. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:

- مشخص می‌کند که نیاز اولیه اطلاعات ارضاء شده و آیا اطلاعات زیادتری مورد نیاز است.
- راهبردهای جستجو را مرور می‌کند و مفاهیم اضافی را در هنگام نیاز تلفیق می‌کند.
- منابع به کار گرفته شده برای بازیابی اطلاعات را مرور می‌کند و آن‌ها را توسعه می‌دهد (تاج‌الدینی و همکاران، ۱۴۰۱).

استاندارد چهارم: استفاده بهینه از منابع اطلاعاتی

۱- دانشجو با سواد اطلاعاتی، اطلاعات تازه و پیشین را برای تولید محصول و یا عملکرد جدیدی به کار می‌برد. بازده‌های حاصله از این فرآیند با دانشجو این است که:

- محتوا را به شکلی تنظیم می‌کند که اهداف را حمایت کند و محصول و یا عملکردی را ایجاد کند (برای مثال، طرح‌ها، دست‌نویس‌ها و تابلوهای نمایش و فیلم‌نامه).

- دانش و مهارت‌های حاصل از تجربیات را برای تولید دانش و یا عملکرد جدید در کنار هم قرار می‌دهد.
- از تلفیق دانش پیشین یا دانش ساخته شده (با استفاده از نقل قول‌ها و یا تفسیرها) برای حمایت از محصول جدید و یا عملکرد استفاده می‌کند.

- متن‌های دیجیتالی، تصاویر، داده‌ها را در هنگام نیاز در کنار هم قرار می‌دهد.
- ۲- دانشجو با سواد اطلاعاتی، فرآیند توسعه محصول و یا عملکرد را مورد تجدیدنظر قرار می‌دهد. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:

- از اطلاعات حاصله، ارزشیابی‌های انجام گرفته و رد و بدل اطلاعات، مجله و یا دفترچه‌ای را تهیه می‌کند.
- بر موفقیت‌ها، شکست‌ها و راهبردهای دیگر تفکر می‌کند.
- ۳- دانشجو با سواد اطلاعاتی، محصول و یا عملکرد را با دیگران رد و بدل می‌کند. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:

- مناسب‌ترین شکل رسانه را برای انتقال محصول و یا عملکرد برای مخاطبین موردنظر انتخاب می‌کند.
- برای تولید محصول و یا عملکرد از مجموعه‌ای از فناوری‌های اطلاعاتی استفاده می‌کند.
- اصول طراحی و ارتباطات را در هم تلفیق می‌کند.

- به طور روشن و واضح با مخاطبین موردنظر ارتباط برقرار می‌کند (اعتمادی، ۱۳۹۹).

استاندارد پنجم: رعایت مبانی قانونی، اخلاقی و اجتماعی استفاده از اطلاعات

- ۱- دانشجو با سواد اطلاعاتی بسیاری از موارد اخلاقی، قانونی و اقتصادی مربوط به اطلاعات و فناوری اطلاعات را می‌فهمد. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:

- موارد مربوط به امنیت و محرمانه بودن اطلاعات را در هر دو محیط سنتی و الکترونیکی می‌شناسد و در مورد آن‌ها بحث می‌کند.

- موارد مربوط به آزادی در مقابل دسترسی آزاد محور را تشخیص و در مورد آن‌ها بحث می‌کند.

- موارد مربوط به سانسور اطلاعات و آزادی انتشار اطلاعات را تشخیص و در مورد آن‌ها بحث می‌کند.

- مالکیت نوع، حق کپی رایت یا حق چاپ محفوظ، همچنین مواد با حق چاپ محفوظ را می‌شناسد.

۲- دانشجو با سواد اطلاعاتی، قوانین، مقررات و خط مشی‌های مربوط به دسترسی و استفاده از منابع اطلاعاتی را رعایت می‌کند. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:

- با پذیرش قوانین و مقررات مربوطه در بحث‌های الکترونیکی شرکت می‌کند.

- برای دسترسی به منابع اطلاعاتی از کلمه رمز و رمز عبور و یا فرم‌های دیگر شناسایی شخص استفاده می‌کند.

- خط‌مشی‌های سازمان‌ها و یا مؤسسات را برای دسترسی به منابع اطلاعاتی پذیرفته و اجرا می‌کند.

- از مجموعه منابع اطلاعاتی، وسایل و تسهیلات نظام‌های اطلاعاتی به خوبی نگهداری می‌کند.

- به روش قانونی، متن، داده، تصویر و یا صدا را بدست می‌آورد و آن‌ها را منتشر می‌سازد.

- مفهوم دزدی تألیفات و یا اختراعات را می‌فهمد و کار دیگران را به نام خودش نشان نمی‌دهد.

- سیاست‌ها و خط‌مشی‌های مؤسسه که مربوط به تحقیق هستند را می‌فهمد.

۳- دانشجو با سواد اطلاعاتی، از آسانی که در انتقال و یا تولید منابع اطلاعاتی برای ساخت محصول و یا انجام عملکرد

نقش داشته‌اند تشکر و قدردانی می‌کند. بازده‌های حاصله از این فرآیند برای دانشجو این است که:

- سبک مناسب را برای استناد کردن مطالب انتخاب و به طور ثابت در نقل منابع استفاده می‌کند.

- برای کسب اجازه و یا گرفتن حق کپی رایت از نویسنده و یا تولید کننده اقدام می‌کند (اعتمادی، ۱۳۹۹).

۶- روش تحقیق:

روش پژوهش بر اساس نحوه گردآوری داده‌ها، از نوع توصیفی می‌باشد. برای سنجش متغیرهای این پژوهش با انتخاب نمونه‌ای که معرف جامعه آماری است و با توزیع پرسشنامه به بررسی مفاهیم پرداخته شده است، بنابراین مطالعه حاضر از لحاظ دسته‌بندی پژوهش‌های توصیفی، از نوع پیمایشی به‌شمار می‌آید. جامعه آماری این تحقیق را، کلیه دانشجویان کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان به تعداد ۱۲۷۹۰ نفر تشکیل می‌دهند. همچنین تعداد نمونه با استفاده از فرمول کوکران برابر ۳۷۵ نفر تعیین گردید

۷ روش و ابزار گردآوری اطلاعات

روش‌های گردآوری اطلاعات در این پژوهش را به طور کلی می‌توان به دو دسته کتابخانه‌ای و میدانی تقسیم نمود. در خصوص جمع‌آوری اطلاعات مربوط به ادبیات موضوع و پیشینه تحقیق از روش‌های کتابخانه‌ای (اینترنت، کتب، مقالات، پایان‌نامه‌ها و گزارشات...) و در خصوص جمع‌آوری اطلاعات برای پاسخ به سوالات پژوهش از روش میدانی (ابزار پرسشنامه استاندارد و آزمون مربوط به پایایی و روایی بر روی آن انجام شد) استفاده شده است. جهت جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش از ابزار پرسشنامه استفاده شده است.

پرسش‌نامه سواد اطلاعاتی شکوهی (۱۳۹۱): این پرسش‌نامه دارای ۱۶ سوال و ۳ بعد «سواد رایانه‌ای»، «سواد کتابخانه-

ای و سواد اینترنتی» می‌باشد که در طیف پنج گزینه‌ای لیکرت (کاملاً مخالفم، مخالفم، بی‌نظرم، موافقم و کاملاً موافقم)

طراحی شده است و به ترتیب از ۱ تا ۵ نمره گذاری می‌شود. همچنین در این پرسش‌نامه سوال‌های شماره ۱ الی ۴ بعد سواد رایانه‌ای، سوال‌های شماره ۵ الی ۱۱ بعد سواد کتابخانه‌ای و سوال‌های شماره ۱۲ الی ۱۶ بعد سواد اینترنتی را می‌سنجد.

- **پرسش‌نامه کیفیت تجارب یادگیری نیومن (۱۹۹۰):** این پرسش‌نامه دارای ۱۲ سوال و ۴ بعد «منابع کتابخانه‌ای و کامپیوتری، محتوا و ارزشمندی دروس، انعطاف پذیری یادگیری و کیفیت روابط رسمی و غیر رسمی استاد- دانشجو» می‌باشد که در طیف پنج گزینه‌ای لیکرت (بسیار ضعیف، ضعیف، متوسط، خوب و بسیار خوب) طراحی شده است و به ترتیب از ۱ تا ۵ نمره گذاری می‌شود. همچنین در این پرسش‌نامه سوال‌های شماره ۱ الی ۲ بعد منابع کتابخانه‌ای و کامپیوتری، سوال‌های شماره ۳ الی ۶ بعد محتوا و ارزشمندی دروس، سوال‌های شماره ۷ الی ۸ بعد انعطاف پذیری یادگیری و سوال‌های شماره ۹ الی ۱۲ بعد کیفیت روابط رسمی و غیر رسمی استاد- دانشجو را می‌سنجد.

۸- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

تجزیه و تحلیل اطلاعات در دو بخش توصیف اطلاعات و استنباط اطلاعات انجام می‌گیرد. در بخش توصیفی شامل آزمون‌های فراوانی و سنجش میانگین استفاده خواهد شد. در بخش آزمون‌های استنباطی نیز از آزمون کولموگروف اسمیرنف جهت بررسی نرمال بوده داده‌ها و همچنین از آزمون همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون چندمتغیره جهت بررسی فرضیه‌های تحقیق استفاده خواهد شد. کلیه تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS23 انجام می‌گیرد.

۹- تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌ها:

۹-۱- بررسی نرمال بودن داده‌ها:

حال به انجام آزمون‌های مختلف و تحلیل استنباطی داده‌ها و سوال‌های تحقیق می‌پردازیم. قبل از تعیین نوع نتایج به خصوص در آزمون‌های مقایسه‌ای لازم است از نرمال بودن متغیرها مطمئن شویم: بنابراین از آزمون کولموگروف - اسمیرنف استفاده می‌کنیم:

در آزمون کولموگروف - اسمیرنف اگر $PValue > 0/05$ باشد وضعیت شاخص نرمال خواهد بود.

در آزمون کولموگروف - اسمیرنف اگر $PValue < 0/05$ باشد وضعیت شاخص غیر نرمال خواهد بود.

جدول ۱- آزمون فرض نرمال بودن متغیرها (کولموگروف - اسمیرنف)

متغیرهای تحقیق	میانگین	انحراف معیار	حجم نمونه	آماره Z	سطح معناداری
سواد رسانه‌ای	۳/۴۴۳	۱/۱۰۶	۳۷۵	۱/۱۳۱	۰/۱۰۸
سواد اطلاعاتی	۳/۶۱۴	۰/۸۵۶		۱/۲۹۸	۰/۰۸۵
کیفیت تجارب یادگیری	۳/۶۳۷	۰/۹۵۴		۱/۱۰۷	۰/۱۳۲

به منظور بررسی سوالات تحقیق از نظر معنا داری آماری نخست توزیع نمرات به لحاظ نرمال بودن مورد آزمون قرار گرفت. جدول ۵ خلاصه نتایج آزمون اسمیرنف - کولموگروف را نمایان می‌سازد. چنان که مشاهده شد طبق آزمون مربوطه، تمامی مولفه‌ها و پرسشنامه‌ها نرمال می‌باشند؛ بنابراین در محاسبات معنادار بودن آزمون فرضیه‌ها باید از آزمون همبستگی پیرسون استفاده کرد.

۹-۲- یافته های مربوط به فرضیه های تحقیق:

یافته های مربوط به فرضیه اصلی تحقیق:

فرضیه اصلی: سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر دارد.

برای بررسی فرضیه مورد نظر، از آزمون رگرسیون چندمتغیره استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۲ ارائه شده است. H_0 : سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر ندارد.

H_1 : سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر دارد.

جدول نتایج آزمون رگرسیون چندمتغیره در فرضیه اصلی

متغیرهای مستقل	F	Sig	R	R ²	β	T	Sig
عدد ثابت	۱۰۵/۲۱۰	۰/۰۰۰۱	۰/۶۰۱	۰/۳۶۱	-	۷/۲۳۵	۰/۰۰۰۱
سواد رسانه‌ای					۰/۱۳۲	۲/۱۸۱	۰/۰۳۰
سواد اطلاعاتی					۰/۴۹۸	۸/۲۲۳	۰/۰۰۰۱

مطابق جدول ۲؛ با توجه به اینکه سطح معناداری آماره F، کوچکتر از ۰/۰۵ ($\text{Sig} = ۰/۰۰۰۱$)، محاسبه شده، حاکی از اعتبار مدل رگرسیون مورد نظر است. مطابق یافته این جدول؛ چون در سطح اطمینان ۹۵٪ و خطای اندازه گیری $\alpha = ۰/۰۵$ سطح معناداری برای سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی کوچکتر از ۰/۰۵ محاسبه شده است ($\text{Sig} < ۰/۰۵$)، لذا فرض صفر رد و فرض تحقیق تایید می گردد؛ بنابراین می توان نتیجه گرفت که: «سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر مثبت و معناداری دارد». همچنین مقدار R^2 نیز نشان می دهد که حدود ۳۶ درصد از تغییرات مربوط به کیفیت تجارب یادگیری توسط سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی قابل تبیین و توضیح است. نتایج آزمون رگرسیون نیز نشان می دهد که: سواد اطلاعاتی با ضریب $\beta = ۰/۴۹۸$ بیشترین تاثیر را بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دارد.

فرضیه یک: سواد رسانه‌ای بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر دارد.

برای بررسی فرضیه مورد نظر، از آزمون رگرسیون تک متغیره استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۳ ارائه شده است. H_0 : سواد رسانه‌ای بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر ندارد. H_1 : سواد رسانه‌ای بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر دارد.

جدول ۳- نتایج آزمون رگرسیون تک متغیره در فرضیه یک

متغیر مستقل	F	Sig	R	R ²	β	T	Sig
عدد ثابت	۱۲۱/۱۵۷	۰/۰۰۰۱	۰/۴۹۵	۰/۲۴۵	-	۱۵/۵۴۰	۰/۰۰۰۱
سواد رسانه‌ای					۰/۴۹۵	۱۱/۰۰۷	۰/۰۰۰۱

مطابق جدول ۳ با توجه به اینکه سطح معناداری آماره F ، کوچکتر از $0/05$ ($Sig = 0/0001$)، محاسبه شده، حاکی از اعتبار مدل رگرسیون مورد نظر است. مطابق یافته این جدول؛ چون در سطح اطمینان 95% و خطای اندازه گیری $\alpha = 0/05$ سطح معناداری برای سواد رسانه‌ای کوچکتر از $0/05$ محاسبه شده است ($Sig < 0/05$)، لذا فرض صفر رد و فرض تحقیق تایید می‌گردد؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که: «سواد رسانه‌ای بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر مثبت و معناداری دارد». همچنین مقدار R^2 نیز نشان می‌دهد که حدود 24% درصد از تغییرات مربوط به کیفیت تجارب یادگیری توسط سواد رسانه‌ای قابل تبیین و توضیح است.

فرضیه دو: سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر دارد.

برای بررسی فرضیه مورد نظر، از آزمون رگرسیون تک متغیره استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۴ ارائه شده است.

H_0 : سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر ندارد.

H_1 : سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر دارد.

جدول ۴ نتایج آزمون رگرسیون تک متغیره در فرضیه دو

متغیر مستقل	F	Sig	R	R^2	β	T	Sig
عدد ثابت	203/613	0/0001	0/594	0/353	-	7/225	0/0001
سواد اطلاعاتی					0/594	14/269	0/0001

مطابق جدول ۴ با توجه به اینکه سطح معناداری آماره F ، کوچکتر از $0/05$ ($Sig = 0/0001$)، محاسبه شده، حاکی از اعتبار مدل رگرسیون مورد نظر است. مطابق یافته این جدول؛ چون در سطح اطمینان 95% و خطای اندازه گیری $\alpha = 0/05$ سطح معناداری برای سواد اطلاعاتی کوچکتر از $0/05$ محاسبه شده است ($Sig < 0/05$)، لذا فرض صفر رد و فرض تحقیق تایید می‌گردد.

بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که: «سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر مثبت و معناداری دارد». همچنین مقدار R^2 نیز نشان می‌دهد که حدود 35% درصد از تغییرات مربوط به کیفیت تجارب یادگیری توسط سواد اطلاعاتی قابل تبیین و توضیح است.

فرضیه سه: ابعاد سواد رسانه‌ای بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر دارد.

برای بررسی فرضیه مورد نظر، از آزمون رگرسیون چندمتغیره استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۵ ارائه شده است.

H_0 : ابعاد سواد رسانه‌ای بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر ندارد.

H_1 : ابعاد سواد رسانه‌ای بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر دارد.

جدول ۵ نتایج آزمون رگرسیون چندمتغیره در فرضیه سه

متغیرهای مستقل	F	Sig	R	R ²	β	T	Sig
عدد ثابت	۳۴/۲۴۰	۰/۰۰۰۱	۰/۵۶۳	۰/۳۱۷	-	۱۴/۰۸۶	۰/۰۰۰۱
درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای					۰/۳۹۸	۲/۲۶۴	۰/۰۲۴
آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای					۰/۳۲۴	۳/۶۷۵	۰/۰۰۰۱
گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای					۰/۵۷۷	۴/۸۳۴	۰/۰۰۰۱
نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای					۰/۱۱۸	۲/۱۰۸	۰/۰۳۵
تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای					۰/۵۹۷	۴/۰۳۶	۰/۰۰۰۱

مطابق جدول ۵؛ با توجه به اینکه سطح معناداری آماره F، کوچکتر از ۰/۰۵ ($\text{Sig} = ۰/۰۰۰۱$)، محاسبه شده، حاکی از اعتبار مدل رگرسیون مورد نظر است. مطابق یافته این جدول؛ چون در سطح اطمینان ۹۵٪ و خطای اندازه‌گیری $\alpha = ۰/۰۵$ سطح معناداری برای همه ابعاد سواد رسانه‌ای (درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای، آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای، گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای، نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای، تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای) کوچکتر از ۰/۰۵ محاسبه شده است ($\text{Sig} < ۰/۰۵$)؛ یعنی در رگرسیون همزمان، همه ابعاد سواد رسانه‌ای (درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای، آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای، گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای، نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای، تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای) قابلیت پیش‌بینی کیفیت تجارب یادگیری را دارند.

لذا فرض صفر رد و فرض تحقیق تایید می‌گردد؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که: «ابعاد سواد رسانه‌ای (درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای، آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای، گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای، نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای، تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای) بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر مثبت و معناداری دارد».

همچنین مقدار R^2 نیز نشان می‌دهد که حدود ۳۲ درصد از تغییرات مربوط به کیفیت تجارب یادگیری توسط ابعاد سواد رسانه‌ای قابل تبیین و توضیح است. نتایج آزمون رگرسیون نیز نشان می‌دهد که: تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای با ضریب $\beta = ۰/۵۹۷$ بیشترین تاثیر را بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دارد.

فرضیه چهار: ابعاد سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر دارد.

برای بررسی فرضیه مورد نظر، از آزمون رگرسیون چندمتغیره استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۶ ارائه شده است.

H_0 : ابعاد سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر ندارد.

H_1 : ابعاد سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر دارد.

جدول ۶ نتایج آزمون رگرسیون چندمتغیره در فرضیه چهار

متغیرهای مستقل	F	Sig	R	R ²	β	T	Sig
عدد ثابت	۷۷/۷۶۰	۰/۰۰۰۱	۰/۶۲۱	۰/۳۸۶	-	۷/۹۰۱	۰/۰۰۰۱
سواد رایانه‌ای					۰/۲۷۴	۵/۲۸۴	۰/۰۰۰۱
سواد کتابخانه‌ای					۰/۰۰۵	۰/۰۸۷	۰/۹۳۱
سواد اینترنتی					۰/۴۳۲	۷/۵۸۹	۰/۰۰۰۱

مطابق جدول ۶ با توجه به اینکه سطح معناداری آماره F، کوچکتر از ۰/۰۵ ($\text{Sig} = ۰/۰۰۰۱$)، محاسبه شده، حاکی از اعتبار مدل رگرسیون مورد نظر است. مطابق یافته این جدول؛ چون در سطح اطمینان ۹۵٪ و خطای اندازه گیری $\alpha = ۰/۰۵$ سطح معناداری برای ابعاد سواد اطلاعاتی (سواد رایانه‌ای و سواد اینترنتی) کوچکتر از ۰/۰۵ محاسبه شده است ($\text{Sig} < ۰/۰۵$)؛ یعنی در رگرسیون همزمان، ابعاد (سواد رایانه‌ای و سواد اینترنتی) قابلیت پیش‌بینی کیفیت تجارب یادگیری را دارند ولی بعد سواد کتابخانه‌ای قابلیت پیش‌بینی را ندارد؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که: «ابعاد سواد اطلاعاتی (سواد رایانه‌ای و سواد اینترنتی) بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر مثبت و معناداری دارد». همچنین مقدار R^2 نیز نشان می‌دهد که حدود ۳۹ درصد از تغییرات مربوط به کیفیت تجارب یادگیری توسط ابعاد (سواد رایانه‌ای و سواد اینترنتی) قابل تبیین و توضیح است. نتایج آزمون رگرسیون نیز نشان می‌دهد که: سواد اینترنتی با ضریب $\beta = ۰/۴۳۲$ بیشترین تاثیر را بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دارد.

۱۰- پیشنهاد بر اساس نتایج تحقیق

۱- براساس یافته فرضیه اصلی تحقیق، سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر مثبت و معناداری دارد و سواد اطلاعاتی بیشترین تاثیر را کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دارد، لذا پیشنهاد می‌شود که: مدیران و مسئولان دانشگاه، سواد اطلاعاتی را به طور رسمی در برنامه‌های درسی دانشجویان بگنجانند، یا مهارت‌های سواد اطلاعاتی را ضمن برگزاری کارگاه‌ها به دانشجویان در تمامی رشته‌ها آموزش دهند.

۲- براساس یافته فرضیه شماره یک، سواد رسانه‌ای بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر مثبت و معناداری دارد، لذا پیشنهاد می‌شود که: مدیران و مسئولان دانشگاه از طریق دعوت از اساتید علوم ارتباطات برای ارائه سمینار در مورد نقش رسانه‌ها در توسعه اهداف آموزشی و کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان، در جهت تقویت مهارت‌های سواد رسانه‌ای دانشجویان گام بردارند.

۳- براساس یافته فرضیه شماره دو، سواد اطلاعاتی بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر مثبت و معناداری دارد، لذا پیشنهاد می‌شود که: مدیران و مسئولان دانشگاه، دوره‌های آموزشی به منظور ارتقای توانمندی‌ها و مهارت‌های تخصصی دانشجویان در خصوص توسعه سواد اطلاعاتی برگزار نمایند.

۴- براساس یافته فرضیه شماره سه، ابعاد سواد رسانه‌ای (درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای، آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای، گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای، نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای، تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای) بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر مثبت و معناداری دارد و تجزیه و تحلیل پیام‌های

رسانه‌ای بیشترین تاثیر را بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دارد، لذا پیشنهاد می‌شود که: مدیران و مسئولان دانشگاه جهت آشنایی دانشجویان با رسانه‌های نوین، همایش‌های تخصصی برگزار نمایند.

۵- براساس یافته فرضیه شماره چهار، ابعاد سواد اطلاعاتی (سواد رایانه‌ای و سواد اینترنتی) بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان تاثیر مثبت و معناداری دارد و سواد اینترنتی بیشترین تاثیر را بر کیفیت تجارب یادگیری دانشجویان دارد، لذا پیشنهاد می‌شود که: مدیران و مسئولان دانشگاه، منابع اطلاعاتی الکترونیکی را به طور مناسب دسته‌بندی نمایند تا دانشجویان راحت‌تر به این منابع دسترسی داشته باشند.

منابع

- اسدپور، آسیه؛ مرادی، علیرضا (۱۳۹۹). نقش سواد رسانه‌ای در اعتماد سیاسی (مورد مطالعه: مردم شهر شاهین شهر). نشریه رسانه، ۳۱ (۳)، ۵۵-۸۱.
- اعتمادی، فاطمه (۱۳۹۹). سواد اطلاعاتی و بازیابی اطلاعات. انتشارات صدوچهارده.
- آزادی احمدآبادی، قاسم؛ امراله، امید (۱۴۰۱). بررسی تأثیر مؤلفه‌های سواد رسانه‌ای بر بهبود فرایند یادگیری سیار در دوران شیوع کرونا در کشور. فصلنامه بازیابی دانش و نظام‌های معنایی، ۹ (۳۱)، ۱۶۶-۱۳۷.
- جهاندارلاشکی، صغری (۱۳۹۶). بررسی انواع مدل‌های سواد اطلاعاتی. فصلنامه مطالعات آینده پژوهی و سیاستگذاری، ۳ (۷)، ۲۳-۳۹.
- حسینی طبقدی، سیده لیلا؛ صالحی، محمد (۱۳۹۷). رابطه بین یادگیری خودراهبر و خودکارآمدی دانشجویان با نقش میانجی سواد اطلاعاتی. فصلنامه فناوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، ۸ (۳)، ۴۵-۲۱.
- حکیم‌زاده، پدram (۱۳۹۷). سواد رسانه‌ای. انتشارات شهر پدram.
- حیاتی، زهرا؛ رسولی، سیده عصمت؛ سلیمی، لادن (۱۳۹۹). مروری بر کیفیت تجارب یادگیری موثر فراگیران در دانشگاه-های علوم پزشکی. فصلنامه تعالی بالینی، ۱۰ (۳)، ۴۰-۳۰.
- دارابی، علی (۱۳۹۵). ارتقای سواد رسانه‌ای و تأثیر آن بر تقویت توسعه سیاسی در جامعه ایرانی. فصلنامه پژوهش‌های ارتباطی، ۲۳ (۲)، ۸۳-۶۳.
- درتاج، فریبا؛ رجبان ده‌زیره، مریم؛ اسدی‌نژاد، رضا (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و کیفیت تجارب یادگیری در دانش‌آموزان. فصلنامه پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۰ (۳۳)، ۲۲۹-۲۱۲.
- درتاج، فریبا؛ رجبان ده‌زیره، مریم؛ کرمی، آزادالله (۱۴۰۰). بررسی نقش سواد رسانه‌ای در پیش‌بینی نگرش نسبت به یادگیری الکترونیکی دانشجویان و اساتید در ایام کرونا. فصلنامه پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۵ (۵۵)، ۹۷-۸۵.
- ذاکری، ساناز؛ مومنی مهموئی، حسین (۱۳۹۷). بررسی رابطه بین میزان انطباق برنامه‌های درسی اساتید با کیفیت تجارب یادگیری و عملکرد تحصیلی دانشجویان. دوفصلنامه مطالعات برنامه درسی آموزش عالی، ۹ (۱۸)، ۲۰۰-۱۷۵.
- شجاعی، مهناز؛ امیرپور، مهناز (۱۳۹۱). بررسی وضعیت سواد رسانه‌ای دانشجویان خراسان شمالی در جامعه اطلاعاتی. فصلنامه مطالعات جامعه شناختی جوانان، ۳ (۷)، ۵۶-۴۳.
- شریتیان، محمدحسن (۱۳۹۳). سواد رسانه‌ای به مثابه تفکر انتقادی. تهران: مجموعه مقالات اولین کنفرانس بین‌المللی سواد رسانه‌ای در ایران.

- شفیعی، صابر؛ جوهری، امیرمحمد (۱۳۹۹). تأثیر سواد رسانه‌ای بر میزان آگاهی دانش‌آموزان. *مجله پژوهش‌های معاصر در علوم و تحقیقات*، ۲ (۱۱)، ۵۵-۶۵.
- صادقی مجد، افسانه؛ فضل‌الهی قمشی، سیف‌اله (۱۴۰۰). سواد اطلاعاتی و قدرت تبیین کنندگی آن برای کارآفرینی دانشجویان. *فصلنامه معرفت*، ۳۰ (۱)، ۱۰۱-۱۱۰.
- عبدلی سلطان احمد، جواد؛ علیزاده، رقیه؛ حداد، زهرا (۱۳۹۷). تأثیر آموزش سواد رسانه‌ای بر مهارت‌های تفکر انتقادی دانش‌آموزان. *فصلنامه مطالعات رسانه‌ای*، ۱۳ (۱)، ۱۱۹-۱۳۴.
- عجم، علی اکبر؛ یعقوبی، عذرا (۱۳۹۹). بررسی تأثیر میزان سواد رسانه‌ای معلمان با گرایش به تفکر انتقادی آنان. *فصلنامه مطالعات و تحقیقات در علوم رفتاری*، ۲ (۲)، ۷۹-۶۰.
- عرب‌هاشمی، ملیحه؛ سیف‌نراقی، مریم؛ نادری، عزت‌اله (۱۳۹۵). بررسی میزان توجه به مهارت‌های سواد اطلاعاتی در کتاب تفکر و پژوهش پایه ششم ابتدایی نظام آموزش و پرورش ایران. *نشریه تفکر و کودک*، ۷ (۱)، ۵۵-۸۱.
- عصاره، علیرضا؛ کیا، مینا (۱۳۹۹). بررسی رابطه سواد اطلاعاتی با میزان خلاقیت دانشجویان دانشگاه فرهنگیان استان گلستان. *فصلنامه مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی*، ۶ (۴)، ۲۵۴-۲۳۵.
- علی بخشی، مجید؛ مصطفوی کهنکی، فرحناز (۱۴۰۱). تأثیر سواد رسانه‌ای بر سلامت اجتماعی با نقش میانجی سواد اخلاقی: مطالعه موردی. *فصلنامه مدیریت سلامت*، ۲۵ (۱)، ۴۶-۳۵.
- غلامی، زهرا؛ زارع گاوگانی، وحیده (۱۳۹۰). سیری بر مفاهیم پایه و مهارت‌های سواد اطلاعاتی. *فصلنامه تصویر سلامت*، ۲ (۲)، ۳۹-۳۴.
- نیازآذری، مرضیه (۱۳۹۷). واکاوی رابطه کیفیت تجارب یادگیری و خلاقیت با رشد توانایی آینده پژوهی در دانشجویان. *فصلنامه آینده پژوهی مدیریت*، ۲۹ (۱۱۲)، ۹۳-۱۰۱.
- نیک‌پور، امین؛ منظری توکلی، علیرضا؛ رجائی‌نژاد، مهدی (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین سواد اطلاعاتی کارکنان و اثربخشی سازمانی در سازمان‌های دولتی شهر کرمان. *فصلنامه علمی-پژوهشی فرایند مدیریت و توسعه*، ۲۵ (۳)، ۱۶۱-۱۴۵.
- وهابی، احمد؛ صیادی، مهناز؛ صنیعی، نادیا؛ وهابی، بشری؛ روشنی، دایم و وهابی، آرزو. (۱۳۹۷). بررسی سطح سواد اطلاعاتی و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان و دانشگاه کردستان در سال ۱۳۹۴. *فصلنامه پرستاری، مامایی و پیراپزشکی*، ۳ (۴)، ۴۵-۳۶.
- هاشم‌زاده، محمدجواد؛ یاری، شیوا (۱۳۸۹). توسعه سواد اطلاعاتی در آموزش عالی کشور: شناسایی عوامل موثر. *فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات*، ۸۲، ۱۱۰-۱۳۱.
- یکتای کوشالی، محمدحسین؛ رضائی، ابوذر؛ پورنجفی، ساناز؛ اسماعیل‌پور بندپی (۱۳۹۶). بررسی رابطه سواد اطلاعاتی و تفکر انتقادی در دانشجویان: یک مطالعه مقطعی. *نشریه آموزش پرستاری*، ۶ (۵)، ۸-۱.

Afrilyasanti, R., Basthomi, Y., & Zen, E. L. (2023). EFL students' participations and teachers' roles in online discussion forum for critical media literacy learning. *Contemporary Educational Technology*, 15(2), ep414.

Ahmad, F., Widen, G., & Huvila, I. (2020). The impact of workplace information literacy on organizational innovation: An empirical study. *International Journal of Information Management*, 51.

Dridi, T. (2023). Tunisian High School Students and Digital Media Literacy: A Quantitative Study. *Journal of Education*, 203(1), 196-210.

- Fernandez-Ramos, A. (2019). Online information literacy instruction in Mexican university libraries: The librarians' point of view. *The Journal of Academic Librarianship*, 45, 242–251.
- Ford-Baxter, T., Faulkner, K., & Masunaga, J. (2022). Situating Information Literacy: A Case Study Exploring Faculty Knowledge of National Disciplinary Standards and Local Program Learning Outcomes. *The Journal of Academic Librarianship*, 48, 102523.
- Haider, J., & Sundin, O. (2022). Information literacy challenges in digital culture: conflicting engagements of trust and doubt. *Information, communication & society*, 25(8), 1176-1191.
- Jones-Jang, S. M., Mortensen, T., & Liu, J. (2021). Does media literacy help identification of fake news? Information literacy helps, but other literacies don't. *American behavioral scientist*, 65(2), 371-388.
- Kultawanich, K., Koraneekij, P., & Na-Songkhla, J. (2015). Development and validation of the information literacy assessment in connectivism learning environment for undergraduate students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 174 (2015) 1386 – 1390.
- Lee, T., Lee, B.K., & Lee-Geiller, S. (2020). The effects of information literacy on trust in government websites: Evidence from an online experiment. *International Journal of Information Management*, 52.
- Mirabolghasemi, M., & Lahad, N.A. (2016). Evaluating Learning Experience through Educational Social Network Support in Blended Learning. *Mobile and Blended Learning Innovations for Improved Learning Outcomes*, 1-16.
- Naveed, M. A., Iqbal, J., Asghar, M. Z., Shaukat, R., & Kishwer, R. (2023). How information literacy influences creative skills among medical students? The mediating role of lifelong learning. *Medical Education Online*, 28(1), 2176734.
- Oseghale, O. (2023). Digital information literacy skills and use of electronic resources by humanities graduate students at Kenneth Dike Library, University of Ibadan, Nigeria. *Digital Library Perspectives*, (ahead-of-print).
- Phillips, M., Epps, A.V., Johnson, N., & Zwicky, D. (2018). Effective Engineering Information Literacy Instruction: A Systematic Literature Review. *The Journal of Academic Librarianship*, 44, 705–711.
- Prasetyawan, Y.Y., Heriyanto, H., Arfa, M., & Shuhidan, S.M. (2021). Lecturers Perceptions of Students' Information Literacy: Identifying their roles in Supporting Students. *Information Literacy" (2021). Library Philosophy and Practice (e-journal)*. 5180.
- Alvarez-Huerta, P., Muela, A., Larrea, I. (2022). Disposition toward critical thinking and creative confidence beliefs in higher education students: The mediating role of openness to diversity and challenge. *Thinking Skills and Creativity*, 43 (2022) 101003.
- Purnell, M., Royal, B., & Warton, L. (2020). Supporting the development of information literacy skills and knowledge in undergraduate nursing students: An integrative review. *Nurse education today*, 95, 104585.
- Rasi, P., Vuojärvi, H., & Rivinen, S. (2021). Promoting media literacy among older people: A systematic review. *Adult Education Quarterly*, 71(1), 37-54.
- Sun, C., Liu, J. A., Razmerita, L., Xu, Y., & Qi, J. (2022). Higher Education to Support Sustainable Development: The Influence of Information Literacy and Online Learning Process on Chinese Postgraduates' Innovation Performance. *Sustainability*, 14(13), 7789.
- Tommasi, F., Ceschi, A., Sartori, R., Gostimir, M., Passaia, G., Genero, S., & Belotto, S. (2023). Enhancing critical thinking and media literacy in the context of IVET: a systematic scoping review. *European Journal of Training and Development*, 47(1/2), 85-104.
- Valieva, H. (2023). LANGUAGE TEACHING AND MEDIA LITERACY. *Models and methods in modern science*, 2(1), 39-42.
- Wuyckens, G., Landry, N., & Fastrez, P. (2022). Untangling media literacy, information literacy, and digital literacy: a systematic meta-review of core concepts in media education. *Journal of Media Literacy Education*, 14(1), 168-182.
- Zahra, N., Rahman, D. R., & Wahyunengsih, W. (2023). Analysis of Digital Media Literacy Skills For Students of UIN Syarif Hidayatullah Jakarta. *KONTEKSTUAL: Jurnal Ilmu Komunikasi*, 1(2), 1-8.